EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 12.7.2005
KOM(2005)276 lopullinen

2005/0127(COD)
2005/0128(CNS)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamiseen tähtäävistä rikosoikeudellisista toimenpiteistä

Ehdotus

NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS

tekijänoikeuksien loukkausten ehkäisemistä koskevan rikosoikeudellisen kehyksen vahvistamisesta

{SEC(2005)848}

(komission esittämä)

PERUSTELUT

Ehdotuksen perustelut

Väärentäminen ja tavaroiden laiton valmistaminen ja yleisemmin teollis- ja tekijänoikeuksien loukkaukset ovat jatkuvasti laajeneva ilmiö, jolla on nykyisin kansainväliset mittasuhteet. Ilmiö muodostaa vakavan uhan kansantalouksille ja valtioille. Kansallisten seuraamusjärjestelmien erot ovat haitallisia sisämarkkinoiden moitteettomalle toiminnalle. Sitä paitsi niiden vuoksi on vaikea tehokkaasti torjua väärentämistä ja tavaroiden laitonta valmistamista. Sen lisäksi, että väärentämisellä ja laittomalla valmistuksella on taloudellisia ja yhteiskunnallisia haittavaikutuksia, ne aiheuttavat myös erityisesti kansanterveyteen ja turvallisuuteen liittyviä kuluttajansuojaongelmia. Internetin käytön yleistyessä on käynyt yhä helpommaksi levittää laittomasti valmistettuja tavaroita välittömästi ja maailmanlaajuisesti. Sitä paitsi ilmiö näyttää olevan yhä tiiviimmin kytköksissä järjestäytyneeseen rikollisuuteen. Siksi on Euroopan yhteisön kannalta ensiarvoisen tärkeää torjua väärentämistä ja tavaroiden laitonta valmistamista. Väärentäminen ja tavaroiden laiton valmistaminen ovat nykyään yhtä yleisiä kuin muu suurimittainen järjestäytynyt rikollisuus, kuten laiton huumekauppa. Niistä on saatavissa suuria voittoja, mutta vaaraa vakavista oikeudellisista seuraamuksista ei ole. Sen vuoksi teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2004 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2004/48/EY olisi täydennettävä rikosoikeudellisilla säännöksillä, joiden avulla voidaan tehokkaammin torjua väärentämistä ja tavaroiden laitonta valmistamista. Direktiivin 2004/48/EY nojalla säädettyjen yksityisoikeudellisten ja hallinnollisten toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen ohella teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamista voidaan edistää soveltamalla aiheellisia rikosoikeudellisia seuraamuksia.[1]

Lainsäädännön yhdenmukaistaminen on päässyt alkuun teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehdyn sopimuksen voimaantulon myötä. Tässä ns. TRIPS-sopimuksessa annetaan vähimmäissäännöt keinoista varmistaa kauppaan liittyvien teollis- ja tekijänoikeuksien noudattaminen. Tällaisia keinoja ovat muun muassa rikosoikeudelliset menettelyt ja seuraamukset. Eri jäsenvaltioiden lainsäädännössä on kuitenkin edelleen suuria eroja, eivätkä teollis- ja tekijänoikeuksien haltijat nauti samantasoista suojaa kaikkialla yhteisön alueella. Myös rikosoikeudellisissa seuraamuksissa on merkittäviä eroja, sillä erityisesti eri jäsenvaltioiden lainsäädännössä säädettyjen rangaistusten ankaruus vaihtelee suuresti.

Tämän aloitteen tavoitteena on panna täytäntöön perusoikeuskirjan 17 artiklan 2 kohta, jonka mukaan teollis- ja tekijänoikeudet turvataan. Tätä varten pyritään lähentämään kansallisia lainsäädäntöjä kunnioittaen jäsenvaltioiden erilaisia oikeusperinteitä ja -järjestelmiä sekä muita perusoikeuskirjassa tunnustettuja oikeuksia ja periaatteita. Perusoikeuskirjan 49 artiklan 3 kohdan mukaisesti rangaistus ei saa olla epäsuhtainen rikoksen vakavuuteen nähden. Sen vuoksi ehdotuksessa esitetään, että seuraamusten ankaruuden olisi oltava suhteessa rangaistavan teon vakavuuteen.

Koska nämä tavoitteet voidaan saavuttaa parhaiten yhteisön tasolla, yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti.

---

[1] Direktiivin 2004/48/EY (29.4.2004) johdanto-osan 28 kappaleen mukaan ”tämän direktiivin mukaisten yksityisoikeudellisten ja hallinnollisten toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen lisäksi myös rikosoikeudelliset seuraamukset ovat soveltuvissa tapauksissa eräs keino varmistaa teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpano”.

Säännöstöä on tarkoitus täydentää vielä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastoon liittyvällä puitepäätöksellä.

Ehdotuksen sisältö

1 artikla

Ehdotuksen 1 artiklassa määritellään direktiivin tavoite ja soveltamisala. Tavoitteena on säätää rikosoikeudellisista seuraamuksista, jotka ovat tarpeen teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamiseksi. Kuten teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta annetussa direktiivissä 2004/48/EY, ilmaisulla 'teollis- ja tekijänoikeudet' tarkoitetaan kaikkia immateriaalioikeuksia. Rikosoikeudellisen suojan soveltamisala on horisontaalinen, mikä on sopusoinnussa Euroopan unionin perusoikeuskirjan 17 artiklan 2 kohdan kanssa, jonka mukaan "teollis- ja tekijänoikeudet turvataan".

Ehdotettua direktiiviä sovellettaisiin kaikkiin teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksiin, joista säädetään yhteisön lainsäädännössä (esim. direktiivissä 2004/48/EY) tai jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä. Komission julkilausumassa 2005/295/EY direktiivin 2004/48/EY 2 artiklasta on luettelo teollis- ja tekijänoikeuksista.[2] Sen soveltaminen ei estä jäsenvaltioita soveltamasta ankarampia säännöksiä.

2 artikla

Tässä artiklassa määritellään direktiivissä tarkoitettu oikeushenkilön käsite.

3 artikla

Tässä artiklassa velvoitetaan jäsenvaltiot määrittelemään rikokseksi sellainen teollis- tai tekijänoikeuksien loukkaus, joka tehdään kaupallisessa laajuudessa. Tekstissä mainitaan myös rikoksen yritys, avunanto ja yllytys. Kaupalliseen laajuuteen liittyvä rangaistusperuste on otettu teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista 15 päivänä huhtikuuta 1994 tehdyn sopimuksen 61 artiklasta. Tämä niin sanottu TRIPS-sopimus sitoo kaikkia Maailman kauppajärjestön jäseniä. Sopimuksen 61 artiklassa määrätään: "Jäsenten tulee säätää rikosprosessista ja rangaistuksista sovellettavaksi ainakin niihin tapauksiin, joissa on kysymys kaupallisessa laajuudessa tapahtuvasta harkitusta tavaramerkkiväärennösten kaupasta tai tekijänoikeuspiratismista. Käytössä olevien oikeuskeinojen ja seuraamusten tulee käsittää vankeus- ja/tai sakkorangaistus, joka on riittävän ankara vaikuttaakseen ehkäisevästi ja joka on samalla verrattavissa niihin rangaistuksiin, joita sovelletaan vakavuudeltaan samantasoisiin rikoksiin. Käytettävissä olevien oikeuskeinojen tulee käsittää, silloin kun se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, kiinniotto, takavarikko ja kaiken sellaisen oikeutta loukkaavan materiaalin ja välineiden tuhoaminen, joiden käyttö liittyi ratkaisevasti lainvastaisen teon toteuttamiseen. Jäsenet voivat säätää rikosprosessuaalisesta menettelystä ja rangaistuksista, joita sovelletaan muun tyyppiseen teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaan menettelyyn erityisesti silloin, kun menettely on tahallista ja tapahtuu kaupallisessa laajuudessa."

Teollis- tai tekijänoikeuksien loukkaus tai sen yritys tai avunanto tai yllytys siihen voidaan määritellä rikokseksi vain, jos kyseessä on harkittu teko. Tällä ei aseteta kyseenalaiseksi sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin 2000/31/EY 12–15 artiklan säännöksiä Internet-palvelujen tarjoajien vastuusta tai muista erityistapauksista.[3]

---

2 EUVL L 94, 13.4.2005, s. 37.

3 EYVL L 178, 17.7.2000, s. 1.

4 artikla

Tässä artiklassa säädetään seuraamuksista. Luonnollisille henkilöille määrättävien vankeusrangaistusten lisäksi säädetään erilaisista seuraamuksista, joita voidaan määrätä yhtä hyvin luonnollisille kuin oikeushenkilöillekin. Tällaisia seuraamuksia ovat muun muassa sakot ja tuomitun omaisuuden tuomitseminen menetetyksi, mikä voi koskea joko riidanalaisia tavaroita tai pääasiallisesti kyseisten tavaroiden valmistukseen tai jakeluun käytettyjä materiaaleja, laitteita ja välineitä. Artiklassa säädetään myös muista tapauksen mukaan määrättävistä seuraamuksista, joihin kuuluvat riidanalaisten tavaroiden sekä pääasiallisesti niiden valmistukseen käytettyjen hyödykkeiden tuhoaminen ja sen laitoksen tai liikkeen täydellinen tai osittainen, lopullinen tai väliaikainen sulkeminen, jota pääasiassa käytettiin oikeuksien loukkauksen toteuttamisessa. Seuraamus voi myös olla väliaikainen tai pysyvä liiketoimintakielto, yrityksen asettaminen tuomioistuimen valvontaan tai sen purkaminen tuomioistuimen päätöksellä, tai oikeuden menettäminen julkisista varoista myönnettäviin etuisuuksiin tai tukeen. Lisäksi säädetään tuomioistuimen päätösten julkaisemisesta. Tällä mahdollisuudella on pelotevaikutus ja sitä voidaan myös käyttää tiedottamiskeinona sekä oikeudenhaltijoille että yleisölle yleensä.

5 artikla

Tämä artikla koskee direktiivin saattamista osaksi jäsenvaltioiden kansallista lainsäädäntöä. Kahdeksantoista kuukauden määräaika perustuu siihen, mitä muissa direktiiveissä on säädetty.

6 artikla

Tässä artiklassa säädetään, että direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* EY:n perustamissopimuksen 254 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

7 artikla

Tässä artiklassa säädetään, että direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

2005/0127(COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamiseen tähtäävistä rikosoikeudellisista toimenpiteistä

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 95 artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen[4],

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon[5],

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon[6],

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä[7], sekä katsovat seuraavaa:

(1) Kansainvälisissä asioissa jäsenvaltioita ja yhteisöä itseään sen toimivaltaan kuuluvien kysymysten osalta sitoo sopimus teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista, jäljempänä 'TRIPS-sopimus', joka hyväksyttiin Maailman kauppajärjestön monenvälisten kauppaneuvottelujen puitteissa tehdyllä neuvoston päätöksellä 94/800/EY[8]. TRIPS-sopimuksessa on muun muassa seuraamuksia koskevia määräyksiä, jotka ovat kansainvälisesti sovellettavia yhteisiä oikeusnormeja. Jäsenvaltioiden väliset erot ovat kuitenkin monessa tapauksessa edelleen niin suuret, että varsinkin vakavimpia teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksia on vaikea torjua tehokkaasti. Tämän vuoksi talouden toimijat menettävät luottamuksensa sisämarkkinoihin, minkä seurauksena investoinnit innovaatioihin ja luovaan toimintaan vähenevät.

(2) Teollis- ja tekijänoikeuksien varmistamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2004 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2004/48/EY[9] säädetään yksityis- ja hallinto-oikeudellisista toimenpiteistä, menettelyistä ja oikeussuojakeinoista. Direktiivin säännöksiä olisi täydennettävä riittävän varoittavilla rikosoikeudellisilla säännöksillä, jotka ovat sovellettavissa koko yhteisön alueella.

(3) Tällä direktiivillä ei aseteta kyseenalaiseksi sähköisestä kaupankäynnistä annetun

4 EUVL C, , s. .
5 EUVL C, , s. .
6 EUVL C, , s. .
7 EUVL C, , s. .
8 EYVL L 336, 23.12.1994, s. 1.
9 EUVL L 195, 2.6.2004, s. 16.

direktiivin 2000/31/EY[10] 12–15 artiklassa säädetystä Internet-palvelujen tarjoajien vastuusta annettuja säännöksiä.

(4) Koska suunnitellun toimen tavoitetta ei voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden toimin, vaan se voidaan toteuttaa paremmin yhteisön tasolla, yhteisö voi toteuttaa toimia perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

(5) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet. Erityisesti tällä direktiivillä pyritään varmistamaan teollis- ja tekijänoikeuksien täysimääräinen noudattaminen perusoikeuskirjan 17 artiklan 2 kohdan mukaisesti,

OVAT ANTANEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla
Kohde ja soveltamisala

Tässä direktiivissä säädetään teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamiseksi tarvittavista toimenpiteistä.

Näitä toimenpiteitä sovelletaan yhteisön lainsäädännössä ja jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä säädettyihin teollis- ja tekijänoikeuksiin.

2 artikla
Määritelmä

Tässä direktiivissä ’oikeushenkilöllä’ tarkoitetaan oikeussubjektia, jolla on tämä asema sovellettavan kansallisen oikeuden perusteella, ei kuitenkaan valtioita tai muita julkisia elimiä niiden käyttäessä julkista valtaa eikä julkisoikeudellisia kansainvälisiä järjestöjä.

3 artikla
Rikokset

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että jokainen teollis- tai tekijänoikeuden harkittu loukkaus, joka tehdään kaupallisessa laajuudessa, tällaisen loukkauksen yritys sekä osallisuus ja yllyttäminen tällaiseen loukkaukseen määritellään rikokseksi.

4 artikla
Seuraamukset

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä 3 artiklassa tarkoitetuista rikoksista seuraavat seuraamukset:

a) luonnollisille henkilöille vapausrangaistus;

[10] EYVL L 178, 17.7.2000, s. 1.

b) luonnollisille ja oikeushenkilöille:

i) sakko,

ii) rikoksen kohteen, rikoksentekovälineiden tai rikoksen tuottaman hyödyn tai sitä arvoltaan vastaavan omaisuuden menetetyksi tuomitseminen.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että 3 artiklassa tarkoitetuista rikoksista voidaan soveltuvissa tapauksissa määrätä myös seuraavia seuraamuksia:

a) teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavan omaisuuden tuhoaminen;

b) kyseisen loukkauksen tekemisessä pääasiallisesti käytetyn laitoksen täydellinen tai osittainen, lopullinen tai väliaikainen sulkeminen;

c) pysyvä tai väliaikainen liiketoimintakielto;

d) yrityksen asettaminen tuomioistuimen valvontaan;

e) yrityksen purkaminen tuomioistuimen päätöksellä;

f) oikeuden menettäminen julkisista varoista myönnettäviin etuisuuksiin ja tukeen;

g) tuomioistuinten päätösten julkaiseminen.

5 artikla
Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät säännökset voimaan viimeistään ..... [kahdeksantoista kuukauden kuluttua tämän direktiivin antamisesta]. Niiden on viipymättä toimitettava komissiolle nämä säännökset kirjallisina sekä kyseisiä säännöksiä ja tätä direktiiviä koskeva vastaavuustaulukko.

Jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on määrättävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

6 artikla
Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

7 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta *puheenjohtaja*	*Neuvoston puolesta* *puheenjohtaja*

PERUSTELUT

Ehdotuksen perustelut

Teollis- ja tekijänoikeuksien loukkaukset ovat yhä huolestuttavampi ilmiö, joka liittyy usein järjestäytyneeseen rikollisuuteen. Teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaava tavaroiden rajatylittävä laiton kauppa on saanut järjestäytyneen rikollisuuden piirteitä. Sitä esiintyy muun muassa seuraavissa muodoissa: väärennettyjen tuotteiden laiton valmistus, tavaroita tuotantopaikasta kulutuspaikkaan kuljettavat järjestäytyneet verkostot, laittomien tuotteiden myynti ja rikoksesta saadun hyödyn kierrätys.

Jotta teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksia pystyttäisiin torjumaan tehokkaasti, on syytä täydentää direktiiviä …./…/EY lähentämällä rikoslainsäädäntöä ja toteuttamalla Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastossa tarkoitettua yhteistä toimintaa.

Tämän puitepäätösehdotuksen tavoitteena on vahvistaa sellaisia rikosoikeudellisia toimenpiteitä, joiden avulla pyritään lähentämään teollis- ja tekijänoikeuksiin kohdistuvia loukkauksia koskevia jäsenvaltioiden säännöksiä ja määräyksiä. Lisäksi tavoitteena on helpottaa ja kannustaa jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä näiden rikosten torjumiseksi.

Tämän aloitteen tavoitteena on panna täytäntöön perusoikeuskirjan 17 artiklan 2 kohta, jonka mukaan teollis- ja tekijänoikeudet turvataan. Tätä varten pyritään lähentämään kansallisia lainsäädäntöjä kunnioittaen jäsenvaltioiden erilaisia oikeusperinteitä ja -järjestelmiä sekä muita perusoikeuskirjassa tunnustettuja oikeuksia ja periaatteita. Perusoikeuskirjan 49 artiklan 3 kohdan mukaisesti rangaistus ei saa olla epäsuhtainen rikoksen vakavuuteen nähden. Sen vuoksi ehdotuksessa esitetään, että seuraamusten ankaruuden olisi oltava suhteessa rangaistavan teon vakavuuteen.

Ehdotuksen sisältö

1 artikla – Tavoite

Ensimmäisessä artiklassa ilmoitetaan säädöksen tavoite, joka on direktiivin …./…/EY täydentäminen muita kuin kyseiseen direktiiviin sisältyviä rangaistuksia koskevilla säännöksillä.

2 artikla – Seuraamusten taso

Tässä artiklassa säädetään rikosoikeudellisten seuraamusten ankaruudesta. Rikoksesta on voitava määrätä enimmillään vähintään neljän vuoden vankeusrangaistus, jos se on tehty osana rikollisjärjestön toimintaa. Sama koskee rikoksia, jotka vaarantavat ihmisten terveyden tai turvallisuuden. Neljä vuotta valittiin vankeusrangaistuksen kynnyskestoksi, koska se vastaa vakavan rikoksen määrittelyssä yleisesti sovellettavia perusteita. Samasta vähimmäiskestosta säädettiin jo yhteisessä toiminnassa 98/733/YOS, ehdotuksessa neuvoston puitepäätökseksi järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta [KOM(2005) 6 lopullinen] sekä järjestäytyneen rikollisuuden vastaisessa Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksessa. Direktiivin …./…/EY 3 artiklassa tarkoitetuista rikoksista voidaan määrätä luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle rikosoikeudellinen tai muu sakko, jonka enimmäismäärä on vähintään 100 000 euroa muissa kuin vakavimmissa tapauksissa ja vähintään 300 000 euroa, jos rikos on tehty osana rikollisjärjestön toimintaa tai jos se vaarantaa ihmisten terveyden tai turvallisuuden. Koventamisperusteisiin on voitava vedota, jos vaaran aiheutuminen voidaan osoittaa, vaikka vaarallinen tuote ei olisikaan vielä aiheuttanut vahinkoa.

Ihmisten terveyden tai turvallisuuden vaarantamisella tarkoitetaan tilannetta, jossa markkinoille saatettu väärennetty tuote aiheuttaa muille ihmisille sairastumis- tai onnettomuusriskin. Rangaistusta on voitava koventaa tapauksissa, joissa vaarantamisella voi olla vakavia seurauksia, kuten kuolema tai vammautuminen.

3 artikla – Menetetyksi tuomitsemista koskevien valtuuksien laajentaminen

Tässä artiklassa säädetään, että 2 artiklassa tarkoitetulla tavalla tehdystä rikoksesta tuomitun henkilön omaisuus voidaan tuomita osittain tai kokonaan menetetyksi. Sen sanamuoto perustuu rikoksen tuottaman hyödyn ja rikoksella saadun omaisuuden sekä rikoksentekovälineiden menetetyksi tuomitsemisesta 24 päivänä huhtikuuta 2005 tehtyyn puitepäätökseen 2005/212/YOS[11].

4 artikla – Yhteiset tutkintaryhmät

Puitteet yhteisten tutkintaryhmien perustamiselle luotiin 13. kesäkuuta 2002 tehdyllä puitepäätöksellä[12]. Teollis- ja tekijänoikeuksiin kohdistuvien rikosten tutkimisen helpottamiseksi jäsenvaltioiden on annettava oikeudenhaltijalle tai hänen edustajalleen sekä asiantuntijoille mahdollisuus osallistua yhteisten tutkintaryhmien tutkimuksiin. Rikostutkimukset ovat erittäin vaikeita tällä alalla. Usein onkin pyrittävä saamaan rikoksen uhrit, oikeudenhaltijan edustajat ja asiantuntijat osallistumaan tutkimuksiin aktiivisesti, jotta voitaisiin saada näyttö siitä, että tuotteet on väärennetty. Jäsenvaltioilla on tämän suhteen varsin laaja harkintavalta.

5 artikla – Toimivalta ja syytetoimien yhteensovittaminen

Artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että niillä on toimivalta nostaa syyte ja antaa tuomio rikoksista, jotka on tehty osaksi tai kokonaan niiden alueella.

Artiklan 2 kohdan tarkoituksena on helpottaa jäsenvaltioiden toimivaltaristiriitojen ratkaisemista. Jäsenvaltioiden on tehtävä yhteistyötä sen ratkaisemiseksi, mikä niistä ryhtyy syytetoimiin rikoksentekijöitä vastaan, jos rikos kuuluu useamman jäsenvaltion toimivaltaan ja nämä voivat ryhtyä pätevästi syytetoimiin samojen tosiseikkojen perusteella. Pyrkimyksenä on mahdollisuuksien mukaan keskittää syytetoimet yhteen jäsenvaltioon. Tätä varten jäsenvaltiot voivat tarvittaessa käyttää 28. helmikuuta 2002 tehdyllä päätöksellä[13] perustetun Eurojustin palveluja.

Artiklan 3 kohdassa on luettelo 2 kohdan soveltamista ohjaavista liityntäperusteista.

6 artikla – Rikosoikeudellisen menettelyn aloittaminen

Tämän artiklan tavoitteena on varmistaa, että väärentämistä ja laitonta valmistamista koskeva tutkinta tai syytteeseenpano ei edellytä rikoksen uhrin ilmoitusta tai syytettä ainakaan silloin kun teot on tehty jäsenvaltion alueella.

7 artikla – Täytäntöönpano

Ehdotuksen 7 artiklassa käsitellään tämän puitepäätöksen täytäntöönpanoa ja seurantaa.

8 artikla – Voimaantulo

---

[11] EUVL L 68, 15.3.2005, s. 49.

[12] EYVL L 162, 20.6.2002, s. 1.

[13] Neuvoston päätös, tehty 28 päivänä helmikuuta 2002, Eurojust-yksikön perustamisesta vakavan rikollisuuden torjunnan tehostamiseksi (EYVL L 63, 6.3.2002, s. 1).

Päätöksen 8 artiklassa säädetään, että puitepäätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

2005/0128(CNS)

Ehdotus

NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS

tekijänoikeuksien loukkausten ehkäisemistä koskevan rikosoikeudellisen kehyksen vahvistamisesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 31 artiklan ja 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen[14],

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon[15],

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Komissio julkisti 15 päivänä lokakuuta 1998 vihreän kirjan väärentämisen ja tavaroiden laittoman valmistamisen vastaisesta toiminnasta sisämarkkinoilla. Siinä todetaan, että väärentämisestä ja piratismista on tullut maailmanlaajuinen ilmiö, jolla on merkittäviä taloudellisia, yhteiskunnallisia ja kuluttajansuojaan liittyviä vaikutuksia erityisesti terveyden ja yleisen turvallisuuden alalla. Komissio antoi 30 päivänä marraskuuta 2000 neuvostolle, Euroopan parlamentille ja talous- ja sosiaalikomitealle samaa aihetta koskevan tiedonannon[16], jossa esitettiin toimintasuunnitelma.

(2) Brysselissä 20 ja 21 päivänä maaliskuuta 2003 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmissä kehotettiin komissiota ja jäsenvaltioita parantamaan teollis- ja tekijänoikeuksien hyödyntämistä toteuttamalla toimenpiteitä, joilla torjutaan väärentämistä ja luvatonta jäljentämistä.

(3) Neuvosto teki 24 päivänä helmikuuta 2005 puitepäätöksen 2005/212/YOS rikoksentekovälineiden menetetyksi tuomitsemisesta[17] ja […] päivänä […] kuuta puitepäätöksen […] järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta[18].

(4) Teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamiseen tähtäävistä rikosoikeudellisista toimenpiteistä […] päivänä […] kuuta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin ..../.../EY tavoitteena on lähentää jäsenvaltioiden lainsäädäntöä teollis- ja tekijänoikeusrikosten määritelmien ja rikoksista määrättävien seuraamusten osalta.

---

14 EUVL C , s. .
15 EUVL C , s. .
16 KOM(2000) 789 lopullinen.
17 EUVL L 68, 15.3.2005, s. 49.
18 EUVL L , s. .

(5) Direktiivin ..../.../EY säännösten täydentämiseksi olisi suotavaa lähentää erityisesti säännöksiä rikoksia tehneille tai niistä vastuussa oleville luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille määrättävistä rangaistuksista. Lähentäminen koskisi vankeus- ja sakkorangaistuksia sekä menetetyksi tuomitsemista.

(6) Olisi säädettävä rikosoikeudellisten tutkimusten helpottamisesta. Jäsenvaltioiden olisi säädettävä, että teollis- ja tekijänoikeuksien haltijat tai heidän edustajansa sekä asiantuntijat voivat avustaa yhteisiä tutkimusryhmiä tutkimuksissa.

(7) Olisi annettava toimivaltaa ja syytetoimien yhteensovittamista koskevat säännöt sen varmistamiseksi, että direktiivissä ..../.../EY tarkoitetuista rikoksista voidaan aloittaa tehokkaat syytetoimet erityisesti silloin, kun rikokset kuuluvat useamman kuin yhden jäsenvaltion toimivaltaan ja kun mikä tahansa näistä jäsenvaltioista voi perustellusti aloittaa syytetoimet samojen tosiseikkojen johdosta.

(8) Direktiivissä ..../.../EY tarkoitettuja tutkimuksia ja syytetoimia olisi helpotettava siten, että ne voitaisiin aloittaa, vaikka rikoksen uhri ei tekisi rikosilmoitusta tai nostaisi syytettä.

(9) Koska suunnitellun toimen tavoitteita ei voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden toimin, vaan ne voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla, unioni voi toteuttaa toimia perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Kyseisessä artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä puitepäätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen.

(10) Tässä puitepäätöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon muun muassa Euroopan unionin perusoikeuskirjassa ja erityisesti sen 17 artiklan 2 kohdassa tunnustetut periaatteet,

ON TEHNYT TÄMÄN PUITEPÄÄTÖKSEN:

1 artikla
Kohde

Tällä puitepäätöksellä täydennetään direktiivin ..../.../EY säännöksiä antamalla yksityiskohtaisia säännöksiä seuraamuksista ja oikeudelliseen yhteistyöhön liittyvistä toimenpiteistä.

2 artikla
Seuraamusten taso

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että direktiivin ..../.../EY 3 artiklassa tarkoitetuista rikoksista voidaan langettaa luonnollisille henkilöille enimmillään vähintään neljän vuoden vankeusrangaistus, jos rikokset on tehty osana järjestäytyneen rikollisuuden torjumisesta tehdyssä puitepäätöksessä … tarkoitetun rikollisjärjestön toimintaa tai jos ne vaarantavat vakavasti ihmisten terveyden tai turvallisuuden.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että direktiivin ..../.../EY 3 artiklassa tarkoitetuista rikoksista voidaan langettaa oikeushenkilöille tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia. Näihin

seuraamuksiin kuuluu rikosoikeudellisia ja muita sakkoja, joiden suuruus on

a) enimmillään vähintään 100 000 euroa muissa kuin vakavimmissa tapauksissa;

b) enimmillään vähintään 300 000 euroa 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei estä soveltamasta ankarampia rangaistuksia erityisesti, jos on aiheutettu kuolemanvaara tai vammautumisriski.

3 artikla
Menetetyksi tuomitsemista koskevien valtuuksien laajentaminen

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet voidakseen tuomita rikoksesta tuomitun luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön omaisuus osaksi tai kokonaan menetetyksi rikoksen tuottaman hyödyn ja rikoksella saadun omaisuuden sekä rikoksentekovälineiden menetetyksi tuomitsemisesta 24 päivänä helmikuuta 2005 tehdyn puitepäätöksen 2005/212/YOS[19] 3 artiklan säännösten mukaisesti ainakin, jos rikos on tehty osana järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta tehdyssä puitepäätöksessä … tarkoitetun rikollisjärjestön toimintaa tai jos rikos vaarantaa ihmisten terveyden tai turvallisuuden.

4 artikla
Yhteiset tutkintaryhmät

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että asianomaiset teollis- ja tekijänoikeuksien haltijat tai heidän edustajansa sekä asiantuntijat voivat avustaa yhteisiä tutkintaryhmiä tutkimuksissa, jotka koskevat direktiivin ..../.../EY 3 artiklassa tarkoitettuja rikoksia.

5 artikla
Toimivalta ja syytetoimien yhteensovittaminen

1. Kunkin jäsenvaltion on huolehdittava siitä, että sen toimivalta kattaa vähintään sellaiset tapaukset, joissa direktiivin ..../.../EY 3 artiklassa tarkoitettu rikos on tehty kokonaan tai osaksi sen alueella.

2. Jos jokin direktiivin ..../.../EY 3 artiklassa tarkoitettu rikos kuuluu useamman kuin yhden jäsenvaltion toimivaltaan ja näistä mikä tahansa voi pätevästi ryhtyä syytetoimiin samojen tosiseikkojen perusteella, asianomaisten jäsenvaltioiden on toimittava yhteistyössä päättääkseen, mikä niistä ryhtyy syytetoimiin rikoksentekijöitä vastaan, pyrkien keskittämään syytetoimet mahdollisuuksien mukaan yhteen jäsenvaltioon.

   Tätä varten jäsenvaltiot käyttävät tarvittaessa Eurojustia.

3. Edellä olevan 2 kohdan soveltamista varten otetaan huomioon seuraavat liityntäperusteet, joita sovelletaan tässä järjestyksessä:

   (a) jäsenvaltio, jonka alueella teko on tehty;

[19] EUVL L 68, 15.3.2005, s. 49.

(b) jäsenvaltio, jonka kansalainen tekijä on tai jossa hän asuu;

(c) jäsenvaltio, jonka alueella sijaitsee sen oikeushenkilön sääntömääräinen kotipaikka, jonka lukuun rikos on tehty;

(d) jäsenvaltio, jonka alueella sijaitsee rikoksen uhrin kotipaikka;

(e) jäsenvaltio, jonka alueella tekijä on tavoitettu.

6 artikla
Rikosoikeudellisen menettelyn aloittaminen

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että mahdollisuus aloittaa direktiivin ..../.../EY 3 artiklassa tarkoitettuja rikoksia koskeva tutkinta tai syytetoimet ei edellytä rikoksen uhrin ilmoitusta tai syytöstä ainakaan silloin kun teot on tehty kyseisen jäsenvaltion alueella.

7 artikla
Täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän puitepäätöksen noudattamiseksi tarvittavat toimenpiteet … mennessä.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava samaan päivämäärään mennessä neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle kirjallisina säännökset, jotka ne ovat antaneet tämän puitepäätöksen mukaisten velvoitteidensa saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä.

3. Neuvosto arvioi 31 päivään joulukuuta … mennessä näihin tietoihin perustuvan kertomuksen ja komission kirjallisen kertomuksen perusteella, ovatko jäsenvaltiot toteuttaneet tämän puitepäätöksen noudattamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

8 artikla
Voimaantulo

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja